

OSLOBOĐENJE ŠIBENIKA

Po razbijanju jedinica 369. legionarske divizije u rejonu Neum - Radež (Vukov klanac) 1. dalmatinska proleterska brigada prikupila se rejonu Janjine na Pelješcu da se sredi i malo odmori. Za duži odmor nij bilo vremena iako je bila dosta iscrpljena i premorena danonoćnim bojama, ona je po naređenju štaba 26. divizije morala da se hitno prebaca na sektor Trogir – Seget da bi učestvovala u gonjenju neprijatelja koji se povlačio iz Splita, Kaštela i Trogira u pravcu Šibenika i Drniša. Prebacivanje 1. brigade za Trogir bilo je usporeno zbog nedostatka brodova. Zbog toga su se njena dva bataljona ukrcala u luci Drače i isplovila 25. oktobra prema Trogiru, a druga dva bataljona dan kasnije. Pozadinski djelovi su to učinili kroz nekoliko dana. Brigada je bez pozadinskih dijelova stigla u rejon Trogir – Seget 30. oktobra.

Dvadeseta divizija po oslobođenju Sinja dještovala je u pravcu Vrlika – Knin, a 19. divizija na prostoru sjeverne Dalmacije (Bukovica) neprijateljske jedinice koje su se povlačile ka Šibeniku i Drnišu nastojale su da se što urednije povuku i da izvuku što više materijala sa teritoriju koju su napuštali, što im je dobrim djelom i uspelo. Trebalo je brzo djelovati i goniti neprijatelja u povlačenju, što sama 3. prekomorska brigada, koja se odranije tamo našla, nije mogla s obzirom na brojnost opremljenost neprijatelja.

Tridesetog oktobra 1. dalmatinska brigada izvršila je pokret sa dva bataljona pravcem Seget Donji – Boraja – Vrpolje. Tog dana pred mrakom 1. i 4. bataljon izbili su ispred sela Vrpolje u zaselak Jelići (kota 133). Sta brigada je odlučio da bataljoni otpočnu napad iz pokreta na neprijatelja u uporištu Vrpolje, a zatim da produže napad duž komunikacije prema Šibeniku.

Uz podršku brdske baterije, bataljoni su prešli u napad. Sa bataljonom nima se kretala jedna četa tenkova, ali nisu mogli da dođu do izražaja u podršci pješadiji, jer je kretanje tenkova van ceste bilo nemoguće. Cestu je neprijatelj minirao i branio protivtenkovskim oruđima. Prvi i drugi bataljon izvršili su nekoliko juriša, ali bez uspjeha. Neprijatelj se uporno branio iz bunkera koje su ranije izgradili Italijani, uz podršku zaprečene artiljerijske vatre iz rejona Ražina. Po neuspjelom napadu, bataljoni su se povukli na polazne položaje. Odluka da se iz pokreta izvrši napad na neprijateljsko uporište Vrpolje bez najpotrebnijih prethodnih priprema

bila je na brzinu donijeta. Nije se računalo da se u uporištu nalaze tako jake snage neprijatelja (dva bataljona 892. puka 264. divizije).^{4:1)}

U toku 1. novembra izvršeno je pregrupisavanje bataljona i pripreme za napad u noći između 1. i 2. novembra. Četvrti bataljon izvršio je zaobilazni manevar sa sjeverne strane s ciljem izbijanja na komunikaciju Vrpolje – Šibenik iza leđa neprijatelja. Prvi bataljon je napadao duž komunikacije. Međutim, neprijatelj je vjerovatno osjetio ova jmanevar, pa se u toku noći povukao. Ujutro, 2. novembra, 1. bataljon je ušao bez borbe u selo Vrpolje.

Na prostoru Šibenik – Drniš nalazile su se jedinice 264. njemačke pješadijske divizije sa izvjesnim dijelovima mornaričke pješadije. Pored njih na tom sektoru nalazile su se i četničke snage Dinarske divizije popa Đujuća.

Radi objedinjenog komandovanja, neprijatelj je formirao borbenu grupu »Akerman« u koju su ušle slijedeći jedinice: 1. i 2. bataljon 893. puka, 2. bataljon 892. puka, 582. mornarički streljački bataljon, 2. četa obalskih lovaca »Branderburg«, 4. i 7. baterija 264. artiljerijskog puka, dvije baterije 540. mornaričkog obalskog divizionu i neki dijelovi 3. divizionu 944. obalskog artiljerijskog puka. Za komandanta borbene grupe je određen komandant 893. puka, čije je ime i nosila ova grupa. Te jedinice su bile raspoređene na položajima u Šibeniku i oko grada. Drugi bataljon 892. puka držao je uporište Vrpolje, a ostale snage su se nalazile na položajima na grebenu od Ljubljanja, Oblič (kota 237) – Kamenar (kota 257) – Slizel. Od Ljubljanja odbrana se spuštala prema moru preko ceste Vrpolje – Šibenik, niz uzvišenje gde se nalazi kapelica Sv. Juraj – istočno i jugoistočno od Ražina. Uža odbrana Šibenika se nalazila na tvrđavi Subićevac, kota 183 (Mandalina). Zemljište na kojem su se nalazili neprijateljski položaji bilo je podesno za odbranu. Te položaje su ranije Italijani pripremili i organizovali za odbranu. Oni su izgradili betonske bunkere, i postavili žičane prepreke i minska polja.

Neprijatelj je imao namjeru da čvrstim držanjem Šibenika što duže zadrži jedinice NOV i POJ na tom prostoru i spriječi im brz prodor prema Kninu, gdje su se prikupljale jedinice 264. njemačke divizije, koje je trebalo da posjednu položaje za odbranu Knina.

Nijemci su koristiti četnike da im obezbjeđuju pravac Šibenik – Knin. Četničke snage su se nalazile na lijevoj obali rijeke Krke, na prostoru Lozovca, Konjevrate i Zitnića i imale su zadatak da štite odstupanje Nijemaca iz Šibenika prema Drnišu.

Dok su se jedinice NOVJ prikupljale i pripremale za napad, neprijatelj je uspio da iz Šibenika izvuče veće količine oružja, municije i druge opreme, i da to sve prebaci u Knin.

Jedinice 26. divizije, ojačane artiljerijom i tenkovima imale su zadatak da oslobode grad Šibenik i protjeraju Nijemce, a zatim da se orjentišu prema Drnišu i u sadjeystvu sa jedinicama 19. i 20. divizije učestvuju u razbijanju i uništenju četnika popa Đujuća.

») Operativni izvještaj štaba 1. brigade od 6. XI 1944. g. (Arhiv VII, k. 1102, br. reg. 28-1/4 i 20-4 i Zbornik V, knj. 34, dok. 90).

Stab divizije izradio je operacijski plan i izdao zapovijest za napat
Raspored snaga divizije za napad je bio:

– 1. dalmatinska proleterska brigada ojačana jednim bataljonom !
prekomorske brigade, uz podršku artiljerije i čete tenkova, napada du
komunikacije Vrpolje – Šibenik, zahvatajući desno vijenac brda Ljut
ljan, Obilić (kota 237), Kamenar (kota 257) i sela Dubrava i Gatara i lijev
do mora. Zadatak brigade je bio da u sadejstvu sa 12. brigadom osloboc
grad Šibenik;

– 12. dalmatinska brigada napada pravcem Velika glava (kota 544
– Ravni gaj (kota 426) – Orlovača (kota 496) – Debeljak (kota 344) s
zadatkom da presječe pomunikaciju Šibenik – Drniš u rejonu Debeljak:
Po izbijanju u rejon Debeljaka dio snaga upućuje u osiguranje prave
od Skradina, a ostalim jedinicama sadejstvuje sa 1. brigadom sa sjevern
sirane u napadu na neprijatelja u Šibeniku;

– 11. dalmatinska brigada trebalo je da izbije na komunikaciju Si
benik – Drniš u rejonu Pakovo Selo, Konjevrata, sa zadatkom da osigur
napad 1. i 12. brigade od pravca Drniša, a dijelom snaga da zatvori prava
Drniš – Unešić – Trogir;

– 1. tenkovska brigada imala je zadatak da jednom četom tenkov
podržava napad 1. brigade duž komunikacije Vrpolje – Šibenik, a jednon
četom da djejtstvuje na pravcu Vrpolje – Danilo Kraljica – Dubrav
sa zadatkom da izbije na komunikaciju u rejonu Gatara – Bilice i podrš
napad jedinica sa sjeverne strane u pravcu Šibenika;

– divizijska artiljerijska grupa, koja je bila formirana od dvije brd
ske i jedne haubičke baterije, imala je zadatak da sa vatrenih položaja i
rejona sela Danilo Biranj podržava napad 1. brigade a eventualno i napa
12. brigade;

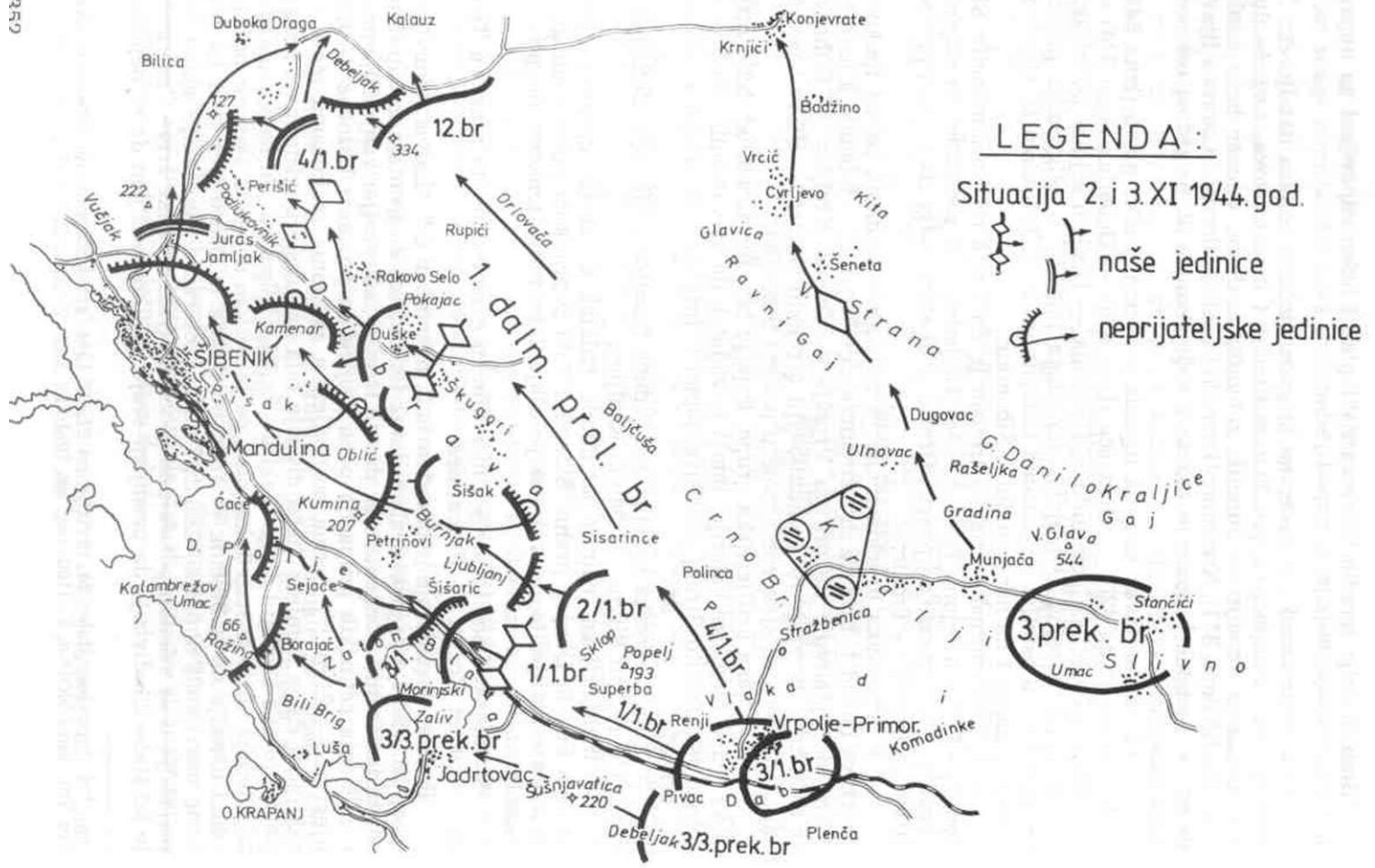
– 3. prekomorska brigada, bez jednog bataljona, bila je u divizijska
rezervi u rejonu Slivno – Danilo Kraljica;

– inženjerijske jedinice su dobile zadatak da izvrše opravku cest
od sela Segete Donjeg prema Šibeniku i da popravkom puteva omoguć
dovoženje artiljerije na vatrene položaje i kretanje tenkova na pravci
napada.

Pozadinske i sanitetske jedinice bile su raspoređene na prostoru Tro
gir – Seget Gornji – Prapatnica.

Početak napada bio je određen za 2. novembar u 6. časova. Zapovijes
štaba 26. divizije je precizirala zadatak jedinicama da frontalnim napadon
oslobode Šibenik i orijentišu se prema Drnišu radi protjerivanja Nijemac;
i uništenja četničkih grupacija popa Đujića na prostoru Lozovac – Ko
njevrti – Zitnić.^{w)} Prema postavljenim zadacima jedinicama može si
zaključiti da je namjera štaba divizije bila da presječe odstupnicu nepri
jatelja prema Drnišu i da ga blokira i uništi u Šibeniku. Tu namjeru štabi
26. divizije uočio je štab 8. korpusa, pa je svojom depešom skrenuo pažnji
štabu divizije da u Šibenik pristižu pojačanja iz Zadra (jer je u to vri
jeme neprijatelj napuštao Zadar) i da bi blokiranje i uništenje snaga ne
prijatelja u utvrđenim položajima Šibenika tražilo velike žrtve i zatražili
je od štaba 26. divizije da promjeni svoju odluku sa ciljem da se neprija

^{w)} Zapovjest štaba 26. divizije od 31. X 1944. g. za zauzimanje Šibenika. (Ar
hiv VII, fond NOP-a, k. 1100, reg. br. 20-1/3).

Sema 12 – Napad na neprijateljsko uporište u Šibeniku

telj najprije istjera iz grada, a onda na otvorenom prostoru napadne i uništi. Zbog toga je 12. brigada odstupila od svog prvobitnog zadatka da od Debeljaka orjentiše dio svojih snaga prema Šibeniku i da pomogne 1. brigadi u oslobađanju grada, već je svoje glavne snage orijentisala prema Skradinu.

Prva dalmatinska brigada ojačana jednim bataljonom 3. prekomorske brigade, podržana artiljerijom i četom tenkova napadala je glavnim snagama duž komunikacije Vrpolje – Šibenik. Stab 1. brigade je odlučio da izvede napad u četiri napadne kolone sa težištem duž komunikacije Vrpolje – Šibenik a da jedan bataljon zadrži u rezervi.

Prvi bataljon u sadjejestvu sa četom tenkova i uz podršku artiljerije i minobacača, napadao je duž komunikacije, sa zadatkom da razbije neprijateljsku odbranu u rejonu Sv. Juraj. Po razbijanju neprijateljske odbrane u sadejstvu sa bataljonom 3. prekomorske brigade, trebalo je da produži napad duž komunikacije prema centru grada.

Bataljon 3. prekomorske brigade napadao je na pravcu: Debeljak (kota 184) – selo Jadrtovac. Po izbijanju u selo, trebalo je da se prebaci na suprotnu obalu i produži napad u pravcu Ražina. U sadjejestvu sa 1. bataljonom da razbije neprijateljsku odbranu u rejonu Ražina, a zatim da produži napad u pravcu Mandalina.

Drugi bataljon napadao je grebenom Ljubljan – Burnjak (kota 207) – Kamenar (kota 257) – Slizel. Njegov zadatak je bio da u sadjejestvu sa 1. bataljonom ovlada Subičevcom. Na pravcu napada bataljona položaji su bili jako utvrđeni, na svakoj koti bili su izgrađeni bunker. Jedinice bataljona za ovaj zadatak bile su naoružane protivtenkovskim oružjem.

Četvrti bataljon upućen je zaobilazno preko sela Dubrava da u sadjejestvu sa četom tenkova, koja je napadala na pravcu sela Dubrava – Gatara, izbije na komunikaciju Šibenik – Drniš, i u rejonu Gatara da se poveže sa jedinicama 12. brigade. Sa dijelom snaga trebalo je da sadejstvuje sa 2. bataljonom u likvidiranju neprijatelja u rejonu Subičevac.

Treći bataljon nalazio se u brigadnoj rezervi. Nastupao je za 1. bataljonom.

Napad je otpočeo 22. oktobra u 6 časova.

Prvi bataljon je naišao na jak otpor neprijatelja na liniji Sv. Juraj a 2. bataljon na brdu Ljubljan. Bataljon 3. prekomorske brigade izbio je u selo Jadrtovac, a njegovo dalje prodiranje bilo je ukočeno kanalom. Cesta ispred položaja neprijatelja Sv. Juraj bila je minirana protivtenkovskim i protivpješadijskim minama, tako da tenkovi nisu mogli da se kreću naprijed. Time je izostala tenkovska podrška pješadiji u probouju spoljne odbrane Šibenika na tom pravcu. Trebalo je dosta vremena da inžinjerci očiste mine i da naprave prolaz tenkovima. Inžinjerijska četa Marka Matošića pokazala je veliku hrabrost i upornost u čišćenju mina ali to je išlo sporo, jer je neprijatelj pored protivtenkovskih postavio i protivpješadijske mine, te je trebalo i njih očistiti, a sve se to moralo obaviti pod neprijateljskom vatrom. Kad su mineri uspjeli da očiste mine tenkovi i oklopna kola vatrom i pokretom neutralisali su neprijateljsku mitraljesku vatru, što je omogućilo pješadiji da, uz podršku artiljerije i minobacača, probije neprijateljsku odbranu i da produži sa nastupanjem prema Šibeniku.

Bataljon 3. prekomorske brigade prebacio se iz sela Jadrtovca na zapadnu stranu kanala i produžio napad prema Ražinama, Pećine. Iz rejona Ražine neprijatelj je pružao žilav otpor i mitraljeskom vatrom zaustavio dalji prodor bataljona.

Prvi bataljon izbio je na južnu ivicu grada, gdje je bio zaustavljen mitraljeskom vatrom neprijatelja.

Tada je štab brigade odlučio da u borbu uvede svoju rezervu, 3. bataljon na pravcu napada bataljona 3. prekomorske brigade.

Drugi bataljon postepeno je lomio jednu za drugom otpornu tačku neprijatelja duž grebena. Iz svake otporne tačke neprijatelj je pružao žilav otpor iz betonskih bunkera. Za njihovu likvidaciju dobro su poslužile protivtenkovske bombe (pancer – fausti) kojima su borci gađali otvore na bunkerima i tako ih savladivali. Pred večer istog dana bataljon je izbio ispred Kamenara, sa kojeg je neprijatelj pružao otpor i zaustavio dalje napredovanje bataljona.

Četvrti bataljon uz podršku čete tenkova, poslije podne tog dana izbio je na komunikaciju Šibenik – Drniš u rejonu Gatara i posjeo kotu 101 i Gataru. Sa tih položaja bataljon je, uz podršku tenkova, uspio da razbije jednu njemačku kolonu koja se probijala od Šibenika pi-ema Debeljaku, i da joj nanese velike gubitke. Izbijanje bataljona i čete tenkova na te položaje primoralo je Nijemce da skrenu pravac povlačenja preko sela Vruljebilice.

Do mraka tog dana 3. bataljon 1. brigade i bataljon 3. prekomorske brigade ovladali su Ražinama i Mandalinom. Uveče 2. novembra neprijatelj je držao položaje na Kamenaru (kota 257), kota 94 jugoistočno od Kamenara, brdo Slizel (kota 183) i tvrđavu Subičevac. Sa tih položaja je pružao snažan otpor.

U toku noći između 2. i 3. novembra nastavljene su borbe za oslobođenje Šibenika. Dvanaesta brigada na svom pravcu napada nije naišla na otpor neprijatelja i brzo je izbila na Debeljak i presjekla komunikaciju Šibenik – Drniš. Po izbijanju u taj rejon ona je svoje glavne snage orijentisala prema Lozovcu, a dio snaga ostavila na Debeljaku (kota 344).

Debeljak je dominirao komunikacijom Šibenik – Drniš. Zbog važnosti položaja na Debeljaku Nijemci su odmah ujutro 2. novembra uputili u tom pravcu jedan svoj bataljon, koji se ranije povukao iz Vrpolja u rejon Gatara. Pokušaj tog bataljona da zauzme Debeljak odbile su jedinice 12. brigade. Svi njegovi dalji pokušaji da ovlada ovim položajem nisu uspjeli. Poslije toga Nijemci su shvatili da su okruženi i da je nužno da se probijaju iz okruženja iz Šibenika, te su po svaku cijenu nastojali da zauzmu Debeljak kako bi obezbjedili povlačenje komunikacijom u pravcu Drniša. Pojačavanjem snaga koje su vodile borbu za Debeljak Nijemcima je uspjelo da ovladaju tom kotom. Jedinice 12. brigade su u toku istog dana pokušavale da zbace neprijatelja sa te kote, tako da se za nju vodila žestoka borba i dolazilo je do dramatičnih situacija u jurišima i protivjurišima. Oto Kulovicz, komandant njemačke grupe u Šibeniku, o probijanju Nijemaca iz Šibenika prema Drnišu kaže: »Kad je svanulo (3. XII), kolona je bila svega nekoliko kilometara udaljena od Šibenika, počela je jača mitraljeska vatra sa okolnih visova, a utvrđeno je prisustvo tenkova spređa i na začelju. Neprijateljski pritisak postajao je sve jači. Spređa se mučno, stopu po stopu, morao probijati put, kolona je morala da stoji u neprija-

Doček 1. dalmatinske u Šibeniku 3. IX 1944.

teljskoj vatri, a na zaštitnicu je vršen sve jači pritisak. U ovom vremenu došlo je do opasnih situacija, naročito kada je neprijatelj počeo da upotrebljava minobacače... Gubici su već do ovog vremena bili znatni. Lekari i bolničari imali su mnogo posla... Borbeni moral pobočnica i zaštitnica vidno je opao, vojnici su se obično odmah po otvaranju vatre, povlačili i tražili zaklon... Citava slika dobijala je sve više izgled neuredne bežeće gomile zahvaćene panikom.«¹⁵⁾

Prva dalmatinska proleterska brigada i 1. bataljon 3. prekomorske brigade primorali su neprijatelja na povlačenje iz Šibenika prema Drnišu. Te snage neprijatelja naišle su na otpor 12. brigade. Tada je štab 26. divizije odlučio da u borbu uvede svoju rezervu, 3. prekomorsku brigadu i jedan bataljon tenkova, na pravcu sela Konjevrate, sa zadatkom da uz podršku artiljerije i minobacača, presjeku pravac povlačenja i udar« u bok snagama neprijatelja koje su se povlačile prema Drnišu. Dok je 12. brigada vodila upornu borbu i time zadržavala brz prodor neprijatelja prema Drnišu, a 1. dalmatinska brigada vršila pritisak na njegovo začelje. Dristigla je 3. prekomorska brigada i bataljon tenkova 1. tenkovske brigade. On su, uz snažnu podršku artiljerije i minobacača, svom snagom napali na njemačke jedinice duž komunikacije Šibenik – Drniš. Teren sela Konjevrate je bio najpovoljniji za kretanje tenkova, te je njihova efikasnost došla do punog izražaja. Taj snažni udarac jedinica 26. divizije NOV neprijatelj nije mogao izdržati. Bio je razbijen, potučen i gotovo uništen

«) Todor Vujošević, n. d., str. 205, primjedba 51.

Oni koji su uspjeli da se probiju, naišli su na djelove 11. brigade, tako dn se manji broj uspio probiti u Drniš. Po uništenju njemačke grupe »Alerman«, neprijatelj se počeo užurbano povlačiti iz Drniša prema Kninu.

U borbama za oslobođenje Šibenika 1. dalmatinska brigada je prvi put napadala uz podršku tenkovske jedinice. Iako nije bilo nekog iskustva u borbenoj saradnji i u koordinaciji, uspješno je ostvarena saradnja tenkovskih i pješadijskih, artiljerijskih i inžinjerijskih jedinica.

Pred zoru 3. novembra jedinice 1. dalmatinske proleterske brigade ušle su u grad Šibenik, a neprijatelj se još uvijek nalazio na tvrđavi Subićevac. Drugi bataljon vodio je borbu na Kamenaru. Bez obzira na to što su meci sa tvrđave lijkali kroz grad, narod slobodarskog grada izišao je na ulice. Začas su se stvorile velike manifestacije — klicalo se slobodi. Grad je bio osvjetljen raketama raznih boja. Narod se veselio i pjevao borbene pjesme. Došla je sloboda na ulice drevnog grada poslije svega što je doživljavao i preživljavao kroz svoju dugu istoriju, posebno kroz godine okupacije, poslije terora i smrti najboljih sinova i kćeri. Bilo je toplih zagrljaja i radosnih suza prilikom susreta sa svojim najdražima. U tom burnom veselju bilo je i tuge i suza za onima koji se više nikada neće vratiti u svoj rodni grad, za čiju su slobodu dali sebe zbog toga što su ga voleli. Taj prizor vjerovatno će zapamtiti svi borci koji su se tu u gradu našli."⁸⁾

Prvi i 3. bataljon produžili su gonjenje neprijatelja koji se povlačio iz Šibenika prema Debeljaku, a 2. bataljon vodio je i dalje borbu na Kamenaru i na brdu Slizel. Sa tih položaja neprijatelj je pružao otpor sve do 16 časova, kad su jedinice bataljona uspjele da ih zauzmu. Likvidiranjem tih zadnjih uporišta konačno je oslobođen i grad Šibenik.

U borbama za oslobođenje Šibenika neprijatelju su nanijeti gubici od 107 mrtvih i 60 zarobljenih njemačkih vojnika. Zaplijenjeno je 6 topova, od toga dva protivtenkovska topa, 13 puškomitraljeza »šaraca«, 6 teških mitraljeza »breda«, jedan »fijat«, 7 italijanskih puškomitraljeza, četiri mitraljeza »brno« — ukupno 31 mitraljez, 6 teških bacača, tri au-

"*) Bogdan Stupar, komandant 1. dalmatinske brigade u svojoj izjavi kaže:

»Nastala je velika radost i oduševljenje građana slobodarskog Šibenika. Još se vodila borba na visovima oko grada, neprestano su fijukali meci i eksplozirale bombe ali to nije uplašilo hrabre Šibenčane. Za kratko vrijeme sav je grad izašao na Šibensku Poljanu što je podsećalo na neku mirnodopsku narodnu manifestaciju, a ne na ratno stanje i neposredne opasnosti.

Ja nisam mogao dugo da dijelim tu narodnu radost, već sam se povukao sa svojom pratnjom u obližnju osvjetljenu kuću, da napišem izvještaj komandi 26. divizije. U kući sam zatekao jednog starijeg druga i njegovu ženu. Pozdravio sam domaćine, i zamolio da se kratko zadržim pored svjetla obećavajući da ću brzo napustiti njihovu kuću.

Za kratko vrijeme izvještaj je bio gotov. Obraćajući se domaćinima zapazio sam da su domaćini ljubopitljivo i znatiželjno očekivali razgovor. Domaćica me je zamolila da joj kažem koja je ovo jedinica, jer se i njen sin jedinac nalazi u nekoj brigadi. Ja sam joj kazao da je to 1. dalmatinska proleterska brigada, u kojoj se bori dosta hrabrih Šibenčana. Domaćica je sa ponosom pomešanom tugom kazala da se i njen sin Mikulandra nalazi u toj brigadi.

Ja sam se zamislio 1 pred sobom vidio majku i oca milraljesca 3. čete našeg 1. bataljona. Sjetio sam se na borbu na Vitezu 1943. godine kada je poginuo mitraljezac Mikulandra udarom minobacačke granate. Od puškomitraljeza ostala je samo iskrivljena cijev, a Mikulandra taj neustrašivi puškomitraljezac je poginuo.

Ne želeći da ovaj radosni trenutak pretvorim u najtužniji dan u životu ovo dvoje starih ljudi, izbjegao sam pravi odgovor za kasnije dane.*

Miloš Banjac i Bogdan Stupor

Prvi slijeva nadesno Josip Ninić, treći Bogdan Stupar, četvrti Mirko Serbo i ostali oficiri iz štaba brigade i štaba 4. bataljona u oslobođenom Šibeniku

Nogometni tim 1. dalmatinske brigade i zajednički tim »Hajduka« i »Radničkog« iz Splita pred utakmicu u čast proslave oktobarske revolucije, novembra 1944.

tornata, 110 pušaka, 25 pištolja, 14 kamiona, 15 motocikala, 87 bicikala, 5 radio-stanica, dva dvogleda, 40 kola (dvoprežnih), 60 konja, 20 vagona razne municije, te razne druge opreme dva i po vagona.

Brigada je imala 82 borca i starješine izbačene iz stroja, od čega 14 poginulih. Moral boraca i rukovodilaca bio je na visini, što se pokazalo hrabrošću, požrtvovanjem i upornošću u izvršavanju zadataka.

Po oslobođenju grada brigada je ostala duže vrijeme u Šibeniku. Držala je garnizon u gradu i služila kao posadna jedinica. Za to vrijeme razvijao se intenzivan vojno-politički rad i raznovrsna kulturno-prosvjetna djelatnost. Aktivnost građana i vojnika stopila se u jedinstvenu cjelinu, drugarskim odnosima između jedinica, omladine i naroda, što se odrazilo na zajedničkim zabavama i raznim priredbama. Saradnja kulturno-prosvjetnih radnika Šibenika i kulturno-prosvjetnog odbora u brigadi bila je veoma uspješna i korisna.

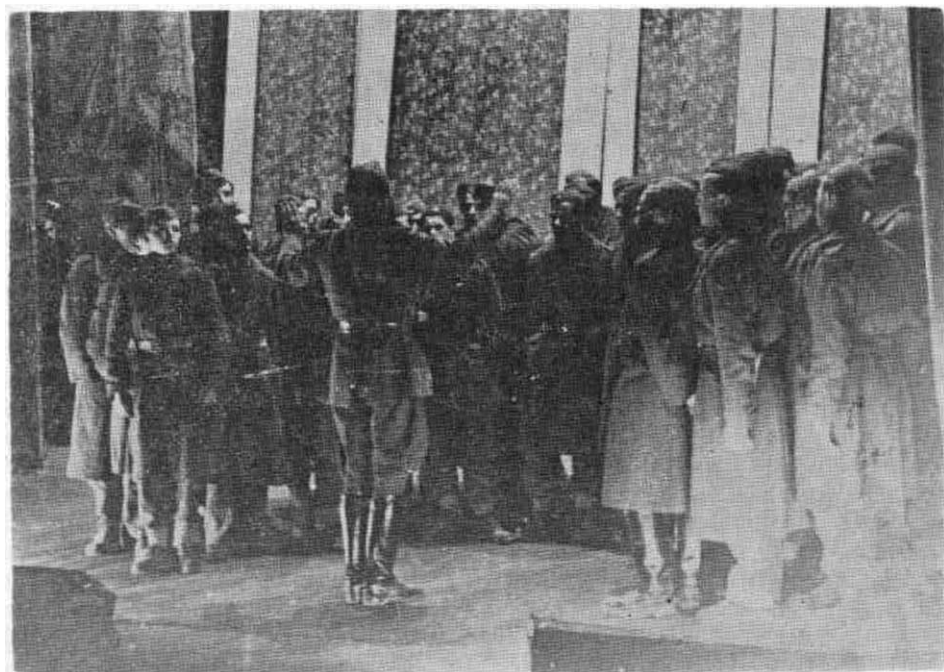
Brigada se ujedno odmarala i pripremala za nove okršaje.

Sibensko-trogirski partizanski odred jačine do jednog bataljona, koji je djelstvovao na svom području, poslije oslobođenja Šibenika, ušao je u sastav 1. brigade kao njen 5. bataljon.

U štab 5. bataljona postavljeni su: Komandant Ivan Ninić, rođen 1920, Hrvat, radnik. Zamjenik komandanta Svetin Curović, rođen 1920, Hrvat, radnik. Politički komesar Ante Skoko, rođen 1920, Hrvat, radnik. Zamjenik političkog komesara Miro Antonja, rođen 1920, Hrvat, radnik. Intendant Slavko Milat, Hrvat, ribar. Referent saniteta Anka Bursać, rođena 1922, Srпкиnja, domaćica;

Nikola Aračić Đađa, Josip Žuiul, Bogdan Stupar i Pero Dmitrović u oslobođenom Šibeniku

Pjevački zbor brigade na priredbi u kazalištu u Šibeniku, krajem 1944.

- 1. *četa*: Komandir Marko Baić, rođen 1921. godine. Politički komesar Ivan Mrša;
- 2. *četa*: Komandir Nikola Jadrić, Politički komesar Svetin Lučin.
- 3. *četa*: Komandir Ante Gracin. Politički komesar Ante Jelovčić;
- 4. *četa*: Komandir Milan Katić. Politički komesar Marin Dulčić

Peti (šibenski) bataljon 1. dalmatinske proleterske brigade je organizaciono ustrojen kao i ostali bataljoni 1. brigade, s tim što je on imao četiri čete u svom sastavu. Rad na vojnostručnoj, idejno-političkoj, kulturno-zabavnoj i fiskulturnoj djelatnosti se odvijao po planu kao i u ostalim bataljonima.